

Številka: U-I-132/07-12

Datum: 9. 10. 2008

O D L O Č B A

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti in zakonitosti, začetem na pobudo Leopolda Ivana Oblaka, Ljubljana, ki ga zastopa odvetniška družba Rozman & Vesel, o. p., d. n. o., Ljubljana, na seji 9. oktobra 2008

o d l o č i l o:

1. Člen 5 Odloka o kategorizaciji občinskih cest v Občini Cerknica (Uradni list RS, št. 41/99), kolikor pod zaporedno številko 279 kategorizira javno pot s številko ceste 542522 Goričice, počitniško naselje, v delu, ki poteka po parc. št. 171/4, 171/10 in 171/11, k. o. Lipsenj, je v neskladju z Ustavo.

2. Občina Cerknica je dolžna ugotovljeno neskladje odpraviti v šestih mesecih po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije tako, da z lastnikom sklene pravni posel za pridobitev zemljišča oziroma v istem roku začne postopek razlastitve ali v skladu z zakonom izpelje postopek za ukinitve javne poti.

3. Pobudnik Leopold Ivan Oblak nosi sam stroške postopka s pobudo.

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Pobudnik izpodbija 5. člen Odloka o kategorizaciji občinskih cest v Občini Cerknica (v nadaljevanju Odlok o kategorizaciji), kolikor pod zaporedno številko 279 kategorizira javno pot s številko ceste 542522 Goričice, počitniško naselje. Zatrjuje, da pot poteka po parc. št. 171/4, 171/10 in 171/11, k. o. Lipsenj, katerih lastnik naj bi bil. Meni, da je 5. člen Odloka o kategorizaciji v izpodbijanem delu v neskladju s 33. in z 69. členom Ustave ter z 19. členom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o javnih cestah (Uradni list RS, št. 92/05 – v nadaljevanju ZJC-B).

2. Občina odgovarja, da sporna javna pot res poteka po zemljiščih, ki so v lasti pobudnika. Zgrajena naj bi bila leta 1974 in naj bi se od takrat uporabljala kot javna pot. Ta javna pot naj bi bila edini dostop do petih stanovanjskih hiš v naselju Goričice. S sprejemom izpodbijanega odloka naj bi Občina le ugotovila obstoječe stanje cest, ki naj bi bile v javni uporabi ob sprejetju Zakona o javnih cestah (Uradni list RS, št. 29/97 in nasl. – v nadaljevanju ZJC). Občina naj ne bi posegla v lastninsko pravico pobudnika.

B.

3. Iz zemljiškoknjižnih izpiskov izhaja, da je pobudnik lastnik zemljišča parc. št. 171/4 in 171/10 in 171/11, k. o. Lipsenj. Pobudnik zato izkazuje pravni interes za oceno ustavnosti in zakonitosti 5. člena Odloka o kategorizaciji. Ustavno sodišče je pobudo sprejelo in glede na izpolnjene pogoje iz četrtega odstavka 26. člena Zakona o Ustavnem sodišču

(Uradni list RS, št. 64/07 – ur. p. b. – v nadaljevanju ZUstS) nadaljevalo z odločanjem o stvari sami.

4. Odlok o kategorizaciji v 1. členu določa občinske ceste po njihovih kategorijah in namenu uporabe glede na vrsto cestnega prometa, ki ga prevzemajo. V 5. členu med javne poti v naseljih in med naselji pod zaporedno številko 279 kategorizira javno pot s številko ceste 542522 Goričice, počitniško naselje, ki poteka po zemljiščih v lasti pobudnika.

5. Ustava v 69. členu določa, da je razlastitev (odvzem ali omejitev lastninske pravice v javno korist) mogoča le proti nadomestilu v naravi ali proti odškodnini in pod pogoji, ki jih določa zakon. S tem členom Ustava zaradi zagotovitve javne koristi kljub ustavnopravnemu varstvu lastninske pravice, ki jo zagotavlja 33. člen Ustave, omogoča odvzem ali omejitev lastninske pravice na nepremičnini. Ustava v 69. členu zahteva, da zakon uredi pogoje za razlastitev, razlastitev pa se lahko opravi v postopku, v katerem se za konkreten primer ugotovi, ali so izpolnjeni zakonski pogoji za razlastitev, in v katerem so zagotovljeni tudi sodno varstvo ter nadomestilo v naravi ali odškodnina.

6. Pojem in status javnih cest ureja 2. člen ZJC. Javne ceste so prometne površine splošnega pomena za cestni promet, ki jih lahko vsak prosto uporablja na način in pod pogoji, določenimi s predpisi, ki urejajo javne ceste in varnost prometa na njih. V prvem odstavku 3. člena ZJC je določeno, da so državne ceste v lasti Republike Slovenije, občinske pa v lasti občine. V primerih, ko obstoječe javne ceste potekajo po nepremičninah, ki so v lasti drugih oseb, kot določa prvi odstavek 3. člena ZJC, prehodna ureditev iz 19. člena ZJC-B predvideva, da se lahko lastninska pravica odvzame ali omeji proti odškodnini ali nadomestilu v naravi v posebnem postopku razlastitve, ki je urejen z navedeno določbo ZJC-B.

7. Ustavno sodišče je v odločbi št. U-I-387/02 z dne 20. 5. 2004 (Uradni list RS, št. 62/04 in OdlUS XIII, 36) poudarilo, da občina po ugotovitvi, da je posamezna javna cesta grajena na zemljišču, ki je v zasebni lasti, zgolj zaradi tega ne sme opustiti njene kategorizacije, ker je dolžna spoštovati predpisana merila za kategorizacijo javnih cest. V primeru, da cesta izpolnjuje ta merila, je občina dolžna cesto ustrezno kategorizirati in s pravnim poslom ali v razlastitvenem postopku pridobiti zemljišče, na katerem je cesta zgrajena.

8. V obravnavanem primeru Občina s pobudnikom ni sklenila pravnega posla za pridobitev zemljišč. Zoper njega tudi ni bil izveden postopek razlastitve. Zato je 5. člen Odloka o kategorizaciji v izpodbijanem delu v neskladju z 19. členom ZJC-B in z 69. členom Ustave. Ker 5. člen Odloka o kategorizaciji v tem delu nedopustno posega v lastninsko pravico, je v neskladju tudi s 33. členom Ustave.

9. Gre za primer iz 48. člena ZUstS, zato je Ustavno sodišče izdalo ugotovitveno odločbo. Kadar Ustavno sodišče izda ugotovitveno odločbo, določi organu, ki je izdal protiušten oziroma nezakonit predpis, rok, v katerem mora ugotovljeno neustavnost oziroma nezakonitost odpraviti (drugi odstavek 48. člena ZUstS). Izpodbijana določba Odloka o kategorizaciji je v neskladju z Ustavo, ker je Občina opustila dolžno ravnanje. Zato je Ustavno sodišče na podlagi drugega odstavka 48. člena v povezavi z drugim odstavkom 40. člena ZUstS naložilo Občini, naj v roku šestih mesecev z lastnikom sklene pravni posel za pridobitev zemljišč oziroma v istem roku začne razlastitveni postopek ali pa v primeru ugotovitve, da lokalna cesta ne izpolnjuje pogojev za kategorizacijo, v skladu z ZJC izpelje postopek za njeno ukinitve.

10. Po prvem odstavku 34. člena ZUstS nosi v postopku pred Ustavnim sodiščem vsak udeleženec svoje stroške, če Ustavno sodišče ne odloči drugače. Ker v obravnavani

zadevi ni utemeljenih razlogov za drugačno odločitev, je Ustavno sodišče glede prijavljenih stroškov sklenilo, kot izhaja iz 3. točke izreka tega sklepa.

C.

11. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi 48. člena in drugega odstavka 40. člena ter prvega odstavka 34. člena ZUstS v sestavi: predsednik Jože Tratnik ter sodnice in sodniki mag. Marta Klampfer, mag. Marija Krisper Kramberger, mag. Miroslav Mozetič, dr. Ernest Petrič, Jasna Pogačar, dr. Ciril Ribičič in Jan Zobec. Odločbo je sprejelo soglasno.

Jože Tratnik l.r.
Predsednik